

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

9 Απριλίου 2025

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1743

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 15343

Τροποποίηση της απόφασης της υπ' αρ. 31/27.04.2023 συνεδρίασης της Συγκλήτου «Επικαιροποίηση της απόφασης της υπ' αρ. 06/21.02.2019 συνεδρίασης της Συγκλήτου, θέμα 10.1. "Κανονισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Μοντέλα Παρέμβασης στην Ειδική Αγωγή» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αιγαίου», σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022» (Β' 3299).

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Του π.δ. 83/1984 «Ίδρυση Πανεπιστημίου Αιγαίου, Ιονίου Πανεπιστημίου και Πανεπιστημίου Θεσσαλίας» (Α' 31).

2. Την υπ' αρ. 18959/19.06.2023 (Υ.Ο.Δ.Δ 595) διαπιστωτική πράξη συγκρότησης του Συμβουλίου Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

3. Την υπ' αρ. 25105/26.07.2023 (Υ.Ο.Δ.Δ. 742) διαπιστωτική πράξη εκλογής Πρύτανη και ορισμού τεσσάρων (4) Αντιπρυτάνεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

4. Την υπ' αρ. 26859/02.08.2023 (ΑΔΑ: 6Λ6Σ469Β7Λ-ΜΓΜ) διαπιστωτική πράξη συγκρότησης του Συμβουλίου Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου κατόπιν εκλογής Πρύτανη.

5. Την υπ' αρ. 40167/16.09.2024 διαπιστωτική πράξη του Πρύτανη «Συγκρότηση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Αιγαίου για το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025» (ΑΔΑ: 6Γ3Κ469Β7Λ-ΛΞ7).

6. Την υπ' αρ. 27407/04.08.2023 απόφαση του Πρύτανη «Καθορισμός του τομέα ευθύνης κάθε Αντιπρύτανη, μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στους τέσσερις (4) Αντιπρυτάνεις του Πανεπιστημίου Αιγαίου και καθορισμός της σειράς αναπλήρωσης του Πρύτανη και των Αντιπρυτάνεων» (Β' 5064), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 28632/01.09.2023 (Β' 5348) απόφαση του Πρύτανη ως προς τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στον Αντιπρύτανη Οικονομικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, και την υπ' αρ. 39780/06.11.2023 (Β' 6495) απόφαση του

Πρύτανη ως προς τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στον Αντιπρύτανη Διοικητικών και Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Αντιπρύτανη Διεθνοποίησης, Εξωστρέφειας και Φοιτητικής Μέριμνας.

7. Τα άρθρα 16, 30, 44, 223, 448 και 450 του ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α'141), σε συνδυασμό με την απόφαση της υπ' αρ. 26/05.12.2022 συνεδρίασης της Συγκλήτου, θέμα 4.9 «Ρύθμιση, έως την έκδοση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου κατ' άρθρο 223 του ν. 4957/2022, ειδικότερα θέματα σχετικά με τις συνεδριάσεις των συλλογικών οργάνων διοίκησης, των επιμέρους ακαδημαϊκών μονάδων του Πανεπιστημίου Αιγαίου και κάθε είδους συλλογικών οργάνων και επιτροπών που συγκροτούνται και λειτουργούν για τις ανάγκες του Πανεπιστημίου Αιγαίου και του Ε.Λ.Κ.Ε. Πανεπιστημίου Αιγαίου» (Β' 6656), και με τα άρθρα 13 - 15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45).

8. Τα άρθρα 79 έως 88 και 455 του ν. 4957/2022 (Α' 141).

9. Τα άρθρα 5 και 9 του ν. 3469/2006 «Εθνικό Τυπογραφείο, Εφημερίς της Κυβερνήσεως και λοιπές διατάξεις» (Α' 131).

10. Τα άρθρα 76-78 του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184).

11. Την υπό στοιχεία 135557/Ζ1/01.11.2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 "Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις" για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών με λοιπά θέματα» (ΑΔΑ: 6ΧΨΖ46ΜΤΛΗ-ΤΧΔ).

12. Την υπό στοιχεία 18137/Ζ1/16.02.2023 κοινή υπουργική απόφαση «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας οργάνωσης Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με μεθόδους εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.)» (Β' 1079).

13. Τον ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189) και ιδίως τα άρθρα 14 και 15.

14. Τον Κανονισμό Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, (Β' 4551/2023).

15. Την απόφαση της υπ' αρ. 36/28.06.2018 συνεδρίασης της Συγκλήτου «Ίδρυση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο "Μοντέλα Παρέμβασης στην Ειδική Αγωγή", Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Πανεπιστημίου Αιγαίου» (Β' 3246).

16. Την απόφαση της υπ' αρ. 31/27.04.2023 συνεδρίασης της Συγκλήτου «Τροποποίηση της απόφασης της υπ' αρ. 36/28.06.2018 συνεδρίασης της Συγκλήτου θέμα 10.2.2 "Ίδρυση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Μοντέλα Παρέμβασης στην Ειδική Αγωγή», Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών» (Β' 3242).

17. Την απόφαση της υπ' αρ. 13/13.03.2025 συνεδρίασης της Συνέλευσης του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, θέμα 4.1.4. «Τροποποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο "Μοντέλα Παρέμβασης στην Ειδική Αγωγή" του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αιγαίου».

18. Την απόφαση της υπ' αρ. 06/21.02.2019 συνεδρίασης της Συγκλήτου «Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Μ.Σ. με τίτλο "Μοντέλα Παρέμβασης στην Ειδική Αγωγή" του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αιγαίου» (Β' 963).

19. Την απόφαση της υπ' αρ. 31/27.04.2023 συνεδρίασης της Συγκλήτου «Επικαιροποίηση της απόφασης της υπ' αρ. 06/21.2.2019 συνεδρίασης της Συγκλήτου θέμα 10.1. "Κανονισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Μοντέλα Παρέμβασης στην Ειδική Αγωγή» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αιγαίου", σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022» (Β' 3299).

20. Τη σχετική προφορική εισήγηση του Αντιπρύτανη Διοικητικών και Ακαδημαϊκών Υποθέσεων.

21. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

22. Το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΕΜΔΔ-ΜΙΤΟΣ, αποφασίζει:

Την τροποποίηση της απόφασης της υπ' αρ. 31/27.04.2023 συνεδρίασης της Συγκλήτου «Επικαιροποίηση της απόφασης της υπ' αρ. 06/21.2.2019 συνεδρίασης της Συγκλήτου θέμα 10.1. "Κανονισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Μοντέλα Παρέμβασης στην Ειδική Αγωγή» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αιγαίου", σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022», ως προς τα άρθρα 4 και 7, ως εξής:

Άρθρο 4

Αριθμός Εισακτέων - Κατηγορίες Πτυχιούχων

Ο αριθμός εισακτέων κατ' έτος καθορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος κατά την έκδοση της προκήρυξης υποβολής αιτήσεων εισαγωγής στο ΠΜΣ εκάστου ακαδημαϊκού έτους και ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε εκατό (100) μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες.

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί και δεκτές κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι (Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι.) της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

Σύμφωνα με το άρθρο 304 του ν. 4957/2022, τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.), προκειμένου να διαπιστώσουν αν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα για την αποδοχή αίτησης και εγγραφής για εισαγωγή σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ή εκπόνησης διδακτορικής διατριβής, δεσμεύονται από το Εθνικό Μητρώο Αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης της αλλοδαπής και το Εθνικό Μητρώο Τύπων Τίτλων Σπουδών Αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων της Αλλοδαπής του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Σε περίπτωση που ο τίτλος σπουδών έχει απονεμηθεί από Ίδρυμα που συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των αλλοδαπών ιδρυμάτων που απονέμουν τίτλους σπουδών που οργανώνονται μέσω συμφωνίας δικαιόχρησης με ιδιωτικούς φορείς στην Ελλάδα του άρθρου 307 του ν. 4957/2022, η αρμόδια Γραμματεία του Τμήματος οφείλει να ζητήσει Βεβαίωση Τόπου Σπουδών από το Πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο Α.Ε.Ι.

Σε περίπτωση που κάποιο Ίδρυμα ή τίτλος σπουδών της αλλοδαπής δεν έχει καταχωρηθεί στα σχετικά μητρώα, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. εξετάζει αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος από την αρμόδια Γραμματεία του Τμήματος αν πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις και με απόφασή του τα εντάσσει στα μητρώα.

Επίσης, γίνονται δεκτοί επί πτυχίω φοιτητές και φοιτήτριες των ιδρυμάτων της ημεδαπής, υπό την προϋπόθεση ότι θα έχουν ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις τους και θα έχουν προσκομίσει σχετική βεβαίωση ολοκλήρωσης σπουδών μέχρι την ημερομηνία εγγραφής τους στο Π.Μ.Σ.

Άρθρο 7

Πρόγραμμα Σπουδών

7.1. Πρόγραμμα μαθημάτων

1. Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

Για λόγους εύρυθμης λειτουργίας του προγράμματος σπουδών, κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος, δύνανται να δημιουργούνται ξεχωριστά τμήματα μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών τα οποία λειτουργούν παράλληλα ή/και διαδοχικά. Ιδιαίτερα, αυτό θα πρέπει να γίνεται απαραίτητως στην περίπτωση όπου σε κάποιο μάθημα εγγράφονται περισσότεροι από πενήντα (50) φοιτητές/τριες.

2. Για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών, η επιτυχής υλοποίηση της πρακτικής άσκησης και η επιτυχής εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και η συγκέντρωση 120 πιστωτικών μονάδων (ECTS). Πιο συγκεκριμένα, για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. απαιτείται: α) η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση σε οκτώ (8) υποχρεωτικά μαθήματα (από 7,5 μονάδες ECTS το καθένα) και σε (1) υποχρεωτικό μάθημα πρακτικής άσκησης διδασκαλίας - μικροδιδασκαλίας (10 μονάδες ECTS), β) η υλοποίηση πρακτικής άσκησης (20 ECTS), και γ) η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (30 ECTS) ή η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση σε τρία (3) μαθήματα υποχρεωτικά/επιλογής (από 10 μονάδες ECTS το καθένα). Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες, μετά το τέλος του Γ' εξαμήνου και εφόσον έχουν εξετασθεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα των τριών εξαμήνων, μπορούν να υποβάλουν αίτηση για εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

3. Ο φόρτος εργασίας που απαιτείται να καταβάλλει κάθε μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. αποτιμάται σε τρεις χιλιάδες εξακόσιες (3.600) ώρες, ο οποίος αναλύεται ως εξής: κάθε ένα από τα μαθήματα των δύο πρώτων εξαμήνων αντιστοιχεί σε 7,5 πιστωτικές μονάδες (ECTS) και σε 225 ώρες φόρτου εργασίας (συνολικά 1.800 ώρες για τα 08 μαθήματα), το μάθημα της πρακτικής άσκησης διδασκαλίας - μικροδιδασκαλίας σε 10 πιστωτικές μονάδες (ECTS) και σε 300 ώρες φόρτου εργασίας και η πρακτική άσκηση σε 20 πιστωτικές μονάδες (ECTS) και σε 600 ώρες φόρτου εργασίας στο τρίτο εξάμηνο, και η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία αντιστοιχεί σε 30 πιστωτικές μονάδες (ECTS) και σε 900 ώρες φόρτου ή κάθε ένα από τα υποχρεωτικά/επιλογής μαθήματα αντιστοιχεί σε 10 πιστωτικές μονάδες (ECTS) και σε 300 ώρες φόρτου εργασίας (συνολικά 900 ώρες για τα 03 μαθήματα) εργασίας στο τέταρτο εξάμηνο.

4. Οι ελάχιστες διδακτικές ώρες των μεταπτυχιακών μαθημάτων ανά εξάμηνο είναι 30 ώρες για κάθε μάθημα, συνολικά 120 ώρες διδασκαλίας ανά εξάμηνο.

5. Ο ανώτατος αριθμός μαθημάτων στα οποία μπορεί να εγγραφεί κάθε μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια ανά ακαδημαϊκό εξάμηνο είναι τέσσερα (4).

6. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι μεταπτυχιακές φοιτήτριες οφείλουν να πραγματοποιούν Πρακτική Άσκηση σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών τους και την κείμενη νομοθεσία.

7. Κατά τη διάρκεια των τριών πρώτων εξαμήνων, το Π.Μ.Σ. μπορεί να διοργανώνει επιπλέον εκπαιδευτικές δράσεις σεμιναριακού τύπου με στόχο την προετοιμασία των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών για την εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και την περαιτέρω εξειδίκευση σε σύγχρονες μεθόδους εκπαίδευσης και παρέμβασης στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση.

8. Το αναλυτικό ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών διαμορφώνεται ως εξής:

Στο Α' εξάμηνο σπουδών, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα πρέπει να παρακολουθήσουν και να ολοκληρώσουν επιτυχώς συνολικά 4 υποχρεωτικά μαθήματα (4 x 7,5 ECTS = 30 ECTS):

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ			
Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος	Υ	Π.Μ. (ECTS)
Υ1	Ειδική αγωγή και εκπαίδευση	Υ	7,5
Υ2	Ψυχοπαθολογία	Υ	7,5
Υ3	Προβλήματα μάθησης και συμπεριφοράς: Μοντέλα παρέμβασης και διδασκαλίας	Υ	7,5
Υ4	Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας	Υ	7,5
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

Στο Β' εξάμηνο σπουδών, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα πρέπει να παρακολουθήσουν και να ολοκληρώσουν επιτυχώς συνολικά 4 υποχρεωτικά μαθήματα (4 x 7,5 ECTS = 30 ECTS):

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ			
Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος	Υ	Π.Μ. (ECTS)
Υ5	Μαθησιακές δυσκολίες, Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής- Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ) και Προβλήματα λόγου: Διάγνωση και παρέμβαση	Υ	7,5
Υ6	Νοητικές δυσκολίες και Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ): Διάγνωση και παρέμβαση	Υ	7,5
Υ7	Αισθητηριακές, κινητικές και πολλαπλές αναπηρίες: Διάγνωση και παρέμβαση	Υ	7,5
Υ8	Μοντέλα παρέμβασης: Οικογένεια, σχολείο, κοινότητα	Υ	7,5
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Β' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

Στο Γ' εξάμηνο σπουδών, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες παρακολουθούν ένα υποχρεωτικό μάθημα πρακτικής άσκησης διδασκαλίας - μικροδιδασκαλίας (10 ECTS) και υλοποιούν πρακτική άσκηση (20 ECTS), σύνολο 30 ECTS.

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ			
Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος	Υ	Π.Μ. (ECTS)
Υ9	Πρακτική άσκηση διδασκαλία - Μικροδιδασκαλία	Υ	10
ΠΑ	Πρακτική Άσκηση	Υ	20
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

Στο Δ' εξάμηνο σπουδών, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες εκπονούν τη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία (30 ECTS) ή θα πρέπει να παρακολουθήσουν και να ολοκληρώσουν επιτυχώς συνολικά 3 υποχρεωτικά/επιλογής μαθήματα (3 x 10 ECTS = 30 ECTS):

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ			
Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος	Υ	Π.Μ. (ECTS)
ΜΔΕ	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Υ/Ε	30
Υ/Ε10	Ψηφιακά και οπτικοακουστικά Μέσα στην Ειδική Αγωγή	Υ/Ε	10
Υ/Ε11	Σύγχρονα Ψυχοπαιδαγωγικά Ζητήματα στην Ειδική Αγωγή	Υ/Ε	10
Υ/Ε12	Διαφοροποιημένη Διδασκαλία και Διαπολιτισμική Αγωγή	Υ/Ε	10
Υ/Ε13	Βιωματική μάθηση και ειδική αγωγή	Υ/Ε	10
Υ/Ε14	Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της αναπηρίας	Υ/Ε	10
Υ/Ε15	Ενδυνάμωση εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής και ειδικών επαγγελματιών	Υ/Ε	10

Υ/Ε16	Αξιολόγηση στην Ειδική Αγωγή	Υ/Ε	10
Υ/Ε17	Γλωσσική Ανάπτυξη και Ειδική Αγωγή	Υ/Ε	10
Υ/Ε18	Λογοτεχνία και ειδική αγωγή	Υ/Ε	10
Υ/Ε19	Θετικές Επιστήμες και Ειδική Αγωγή	Υ/Ε	10
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Δ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ		30

Το άνω πρόγραμμα μαθημάτων είναι ενδεικτικό. Με απόφαση Συνέλευσης δύναται να γίνει τροποποίηση του εξαμήνου στο οποίο προσφέρεται το μάθημα ή και αντικατάσταση μαθήματος με άλλο σχετικού γνωστικού αντικείμενου με αυτό που θεραπεύει το Π.Μ.Σ., για λόγους διασφάλισης της εύρυθμης λειτουργία του Π.Μ.Σ.

Με την απόκτηση του Δ.Μ.Σ., ο/η κάτοχος θα έχει αποκτήσει τις απαραίτητες επιστημονικές, διδακτικές και γενικότερα διανοητικές ικανότητες και δεξιότητες σε ποικίλα ζητήματα που αφορούν στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, καθώς και εξειδίκευση στην εκπαίδευση ατόμων με ε.ε.α./α. Ειδικότερα, βασικοί άξονες αναφοράς είναι η απόκτηση γνώσεων σχετικά με την αναγνώριση και κατανόηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των ατόμων με ε.ε.α./α., τον σχεδιασμό, την εφαρμογή αλλά και την αξιολόγηση κατάλληλων παρεμβάσεων και συστημάτων υποστήριξης.

Πιο συγκεκριμένα, με την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών, ο/η κάτοχος του Δ.Μ.Σ. αποκτά εξειδικευμένες ικανότητες, δεξιότητες και στάσεις, προκειμένου να είναι σε θέση:

- Να γνωρίζει και να κατέχει εξειδικευμένες γνώσεις για:
 - Θεωρητικές προσεγγίσεις και εφαρμογές διαφοροδιάγνωσης και παρέμβασης,
 - μορφές ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών,
 - διαδικασίες τροποποίησης ή προσαρμογής των μεθόδων διδασκαλίας και παρέμβασης στις μοναδικές ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών/τριών,
 - πρακτικές παρέμβασης σε όλες τις εκφάνσεις των δυσκολιών (πρόληψη, θεραπεία, αντιστάθμιση),
 - διεπιστημονική εργασία στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση,
 - μοντέλα συνεργασίας και αλληλεπίδρασης ανάμεσα στο άτομο, την οικογένεια, το σχολείο, τους ειδικούς επαγγελματίες και την κοινότητα.

Να καταλαβαίνει, να περιγράφει, να επεξηγεί, να αναλύει και να συγκρίνει:

- Δομικά στοιχεία θεωρητικών προσεγγίσεων για την οργάνωση και λειτουργία της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των προγραμμάτων παρέμβασης,
- επιμέρους στάδια σχεδιασμού και τις φάσεις υλοποίησης διδακτικών μεθόδων και παρεμβάσεων,
- δόμηση διαφορετικών προσεγγίσεων ερευνητικής μεθοδολογίας και τη σημασία της για τον σχεδιασμό έρευνας και πρακτικής.

Να σχεδιάζει, να εφαρμόζει και να αξιολογεί:

- Ποικίλα μοντέλα και δομές εκπαίδευσης και παρέμβασης στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση,
- προγράμματα εκπαίδευσης και παρέμβασης στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση,
- εξατομικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα (ΕΕΠ) με βάση τις ανάγκες του ατόμου.

9. Το περιεχόμενο των μαθημάτων του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών έχει ως ακολούθως:

Υ1 - Ειδική αγωγή και εκπαίδευση

Η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (ΕΑΕ) συνιστά έναν πολύπλευρο διεπιστημονικό κλάδο της παιδαγωγικής και ταυτόχρονα, ένα σύνθετο κοινωνικό, φιλοσοφικό, εννοιολογικό και διδακτικό σύστημα τεχνικών και προσεγγίσεων, που στοχεύει στην εκπαιδευτική και ψυχολογική στήριξη όλων των παιδιών, εφήβων και ενηλίκων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αναπηρίες (ε.ε.α./α.). Στόχος της παράδοσης είναι η εξοικείωση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών με την ειδική αγωγή και εκπαίδευση. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες θα εντυφλήσουν στα βασικότερα ζητήματα ενασχόλησης της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Ειδικότερα, θα αποκτήσουν γνώσεις γύρω από τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- Βασικές έννοιες, ορισμοί και σύγχρονες τάσεις στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση.
- Ορισμός και κατηγοριοποίηση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών ή/και αναπηριών.
- Φιλοσοφία, σκοπός και αρχές ειδικής αγωγής.
- Ιστορική αναδρομή.
- Νομοθεσία στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες.
- Εντοπισμός, αξιολόγηση και διαφοροδιάγνωση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών ή/και αναπηριών.
- Εκπαιδευτικά και υποστηρικτικά προγράμματα.
- Εκπαιδευτικές μονάδες ειδικής αγωγής.
- Αναλυτικό πρόγραμμα και στόχοι.
- Εξατομικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα (ΕΕΠ).
- Ο ρόλος του/της ειδικού παιδαγωγού και των επαγγελματιών ψυχικής υγείας.
- Ο ρόλος της οικογένειας και των δικτύων στήριξης στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση.

Υ2 - Ψυχοπαθολογία

Στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση ο/η εκπαιδευτικός αλλά και ο/η ειδικός επαγγελματίας έρχεται σε επαφή με κατηγορίες ψυχοπαθολογίας που καλείται να αντιμετωπίσει. Είναι σημαντικό, ωστόσο, να γνωρίζει όλο το φάσμα της ψυχοπαθολογίας, που οι κατηγορίες αυτές εντάσσονται, ώστε αφενός να αποκτήσει μια πληρέστερη και βαθύτερη κατανόηση του αντικείμενου και αφετέρου, να μπορεί να συνεργάζεται με άλλους ειδικούς που ασχολούνται με το παιδί με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή με την οικογένειά του. Το μάθημα Ψυχοπαθολογία αρθρώνεται σε δυο ενότητες:

1η ενότητα: Κύριες ψυχικές διαταραχές:

- Α. Ιστορία ψυχοπαθολογίας.
- Β. Εννοιολογικός προσδιορισμός της ψυχοπαθολογίας.
- Γ. Ταξινόμηση των ψυχικών διαταραχών (σύμφωνα με την ταξινόμηση του DSM V).

Δ. Αναλυτική αναφορά των διαφόρων κλινικών μορφών των ψυχικών νοσημάτων.

- Ε. Μοντέλα προσέγγισης της δυσλειτουργικής συμπεριφοράς.

2η ενότητα: Μοντέλα παρέμβασης:

- Α. Η θεραπευτική σχέση.
- Β. Κύρια μοντέλα θεραπείας.
- Γ. Συνεργασία του/της εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής με τους άλλους ειδικούς.

Υ3 - Προβλήματα μάθησης και συμπεριφοράς: Μοντέλα παρέμβασης και διδασκαλίας

Στη σχολική παιδαγωγική υπάρχουν δύο είδη διαταραχών: της μάθησης και της συμπεριφοράς. Η μορφή και η ένταση ποικίλλουν, πολύ συχνά όμως υπάρχει ανάμεσά τους μια σοβαρή αλληλεπίδραση και αλληλεξάρτηση. Το συγκεκριμένο μάθημα εστιάζει στην πρόληψη, αντιμετώπιση και στην επίλυση των προβλημάτων αυτών. Πιο αναλυτικά, εξετάζονται:

- Μοντέλα μάθησης.
- Στρατηγικές μάθησης σε παιδιά με προβλήματα μάθησης.
- Μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς: Τα είδη των συμπεριφορών και τα συμπτώματά τους, αντιμετώπιση και τροποποίηση των συμπεριφορών.

• Θεωρίες για τα κίνητρα και τα συναισθήματα και τις εκπαιδευτικές τους προεκτάσεις.

• Αποτελεσματικό μαθησιακό περιβάλλον: Διαχείριση σχολικής τάξης, διαμόρφωση αποτελεσματικού μαθησιακού περιβάλλοντος, πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων συμπεριφοράς.

Υ4 - Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας

Στόχος της έρευνας είναι η εξοικείωση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών με την έρευνα στον γνωστικό τομέα της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Ειδικότερα, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα πειραματιστούν σε όλα τα στάδια της επιστημονικής έρευνας: 1) Επιλογή και διατύπωση του ερευνητικού προβλήματος, 2) Σχεδιασμός της ερευνητικής διαδικασίας για την εξασφάλιση των δεδομένων, 3) Εκτέλεση του προγραμματικού σχεδίου για τη συλλογή του ερευνητικού υλικού, 4) Ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων, και 5) Συγγραφή της ερευνητικής μελέτης. Πιο αναλυτικά, εξετάζονται οι ακόλουθες θεματικές:

• Η φύση της επιστημονικής και εκπαιδευτικής έρευνας, φιλοσοφικά και επιστημολογικά ζητήματα στην εκπαιδευτική έρευνα.

- Ηθική και δεοντολογία της έρευνας.
- Ερευνητικές προσεγγίσεις και είδη έρευνας.
- Βασικές μεθοδολογικές ποσοτικές και ποιοτικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική έρευνα.

• Στάδια και μέθοδοι έρευνας (δημοσκόπηση, έρευνα δράσης, εθνογραφική έρευνα, πειραματική έρευνα, μελέτη περίπτωσης, κ.λπ.).

• Μέσα συλλογής δεδομένων (ερωτηματολόγιο, συνέντευξη, ομάδες εστίασης, παρατήρηση, μελέτη περίπτωσης, κ.λπ.).

- Ανάλυση και παρουσίαση δεδομένων.
- Συγγραφή ερευνητικής εργασίας, με έμφαση στη διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία.

Υ5 - Μαθησιακές δυσκολίες, Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής- Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ) και Προβλήματα λόγου: Διάγνωση και παρέμβαση

• Η παράδοση έχει ως στόχο να παρουσιάσει την περιγραφή, τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και την αντιμετώπιση των ακόλουθων ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών:

• Μαθησιακές δυσκολίες: Ορισμός και είδη, Αιτιολογία, Ταξινόμηση και συχνότητα, Διαφοροδιάγνωση, Συμπτωματολογία, Αντιμετώπιση.

• Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ): Ορισμός, Αιτιολογία, Ταξινόμηση και συχνότητα, Διαφοροδιάγνωση, Συμπτωματολογία, Αντιμετώπιση.

• Προβλήματα λόγου: Ορισμός και είδη, Αιτιολογία, Ταξινόμηση και συχνότητα, Διαφοροδιάγνωση, Συμπτωματολογία, Αντιμετώπιση.

Υ6 - Νοητικές δυσκολίες και Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ): Διάγνωση και παρέμβαση

• Η παράδοση πραγματεύεται δύο βασικές κατηγορίες ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, τις νοητικές δυσκολίες και τις διαταραχές αυτιστικού φάσματος (ΔΑΦ). Ειδικότερα, εστιάζει στην αιτιολογία, στα κλινικά χαρακτηριστικά και σε προτάσεις αντιμετώπισης και μεθόδους παρέμβασης των νοητικών δυσκολιών και των διαταραχών αυτιστικού φάσματος. Πιο αναλυτικά, εξετάζονται:

• Φυσιολογική ανάπτυξη του ατόμου: Αναπτυξιακοί σταθμοί και προσδοκίες ανά ηλικιακή ομάδα.

• Νοητικές δυσκολίες: Ορισμός, Ιστορική αναδρομή, Αιτιολογία, Ταξινόμηση και συχνότητα, Διαφοροδιάγνωση, Συμπτωματολογία, Συννοσηρότητα, Αντιμετώπιση.

• Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ): Ορισμός, Ιστορική αναδρομή, Αιτιολογία, Ταξινόμηση και συχνότητα, Διαφοροδιάγνωση, Συμπτωματολογία, Συννοσηρότητα, Αντιμετώπιση.

• Εναλλακτικές εκπαιδευτικές προσεγγίσεις και μέθοδοι παρέμβασης.

Υ7 - Αισθητηριακές, κινητικές και πολλαπλές αναπηρίες: Διάγνωση και παρέμβαση

• Η παράδοση εστιάζει στην περιγραφή, τον εντοπισμό και αξιολόγηση των αναγκών που παρουσιάζουν τα παιδιά με αισθητηριακές, κινητικές και πολλαπλές αναπηρίες. Επιπλέον, προτείνονται τρόποι παρέμβασης, που θα συμβάλλουν στην καλύτερη ανάπτυξη των παιδιών και ατόμων με αισθητηριακές ή κινητικές ή πολλαπλές αναπηρίες. Πιο αναλυτικά, εξετάζονται:

• Διάφοροι ορισμοί για τις αισθητηριακές, κινητικές και πολλαπλές αναπηρίες και σύντομη ανάλυσή τους.

• Αιτίες των αισθητηριακών, κινητικών και πολλαπλών αναπηριών.

• Μέθοδοι αξιολόγησης και παρατήρησης.

• Σύνδεση της αξιολόγησης με τη διδασκαλία.

• Στρατηγικές παρέμβασης.

Υ8 - Μοντέλα παρέμβασης: Οικογένεια, σχολείο, κοινότητα

• Στόχος του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων, καθώς και η ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αφορούν σε μοντέλα παρέμβασης στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση. Ειδικότερα, εξετάζεται η εργασία μέσα από συνεργατικά και ολιστικά μοντέλα, στα οποία εμπλέκονται η οικογένεια, το σχολείο και η κοινότητα. Εξετάζονται οι ακόλουθες ενότητες:

• Οικογενειακή δυναμική και ψυχοκοινωνική εξέλιξη παιδιών με ή χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες/Διαταραχές.

• Μοντέλα προσέγγισης της οικογένειας παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες/Διαταραχές.

• Μοντέλα παρέμβασης σε οικογένειες παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες/Διαταραχές (οικοσυστημικό,

ψυχοδυναμικό, ανθρωπιστικό, συνθετικό, διεπαγγελματικό, κ.ο.κ.).

- Συμβουλευτική οικογένειας.
- Ομάδες παρέμβασης και συμβουλευτική οικογένειας στο σχολείο.
- Ομάδες παρέμβασης και συμβουλευτική οικογένειας στην κοινότητα.

Υ9 - Πρακτική άσκηση διδασκαλίας - Μικροδιδασκαλία

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι η ανάπτυξη ειδικών εκπαιδευτικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων σχετικών με τον σχεδιασμό, την οργάνωση και την παροχή υπηρεσιών διδασκαλίας και εκπαιδευτικής παρέμβασης και υποστήριξης, οι οποίες αφορούν στα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αναπηρίες. Ειδικότεροι στόχοι στο πλαίσιο του μαθήματος είναι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες:

α. να γνωρίσουν σε θεωρητικό επίπεδο αλλά και στο πεδίο της εφαρμογής στην πράξη - μέσω του σχεδιασμού και της πραγματοποίησης μικροδιδασκαλιών - τα βασικά ζητήματα που αφορούν στην ιεράρχηση των εκπαιδευτικών προτεραιοτήτων, καθώς και στις διδακτικές-μαθησιακές δραστηριότητες και τις διαδικασίες σχεδιασμού και αξιολόγησης της διδασκαλίας/εκπαιδευτικής παρέμβασης και β. να αξιολογούν και να αναλύουν μέσα από συστηματικές παρατηρήσεις τις βασικές συνιστώσες/δομικά στοιχεία της διδασκαλίας (προϋποθέσεις και συνθήκες αποτελεσματικού σχεδιασμού και αξιολόγησης της διδακτικής - μαθησιακής διαδικασίας), καθώς, επίσης, και να αναστοχάζονται αξιοποιώντας τις θεωρητικές τους γνώσεις σε συνδυασμό με τις υφιστάμενες πρακτικές σχεδιασμού, διεξαγωγής και αξιολόγησης της διδασκαλίας ή εκπαιδευτικής παρέμβασης.

Πιο συγκεκριμένα, το περιεχόμενο το μαθήματος δι-αρθρώνεται ως εξής:

- Διδακτικός και μαθησιακός σχεδιασμός: έννοια, χαρακτηριστικά και αξιοποίηση - Μοντέλα μαθησιακού-διδακτικού σχεδιασμού.
- Φάσεις μαθησιακού-διδακτικού σχεδιασμού.
- Δομικά στοιχεία μαθησιακού-διδακτικού σχεδιασμού.
- Παρουσίαση σχεδίου διδασκαλίας/εκπαιδευτικής παρέμβασης: Ανάλυση και αναστοχασμός πάνω στο σχέδιο διδασκαλίας/εκπαιδευτική παρέμβαση.
- Αποτελεσματική διδασκαλία - Μοντέλα αποτελεσματικής διδασκαλίας.
- Ποιότητα και αξιολόγηση της διδασκαλίας: Προσεγγίσεις και κριτήρια ποιότητας.

Εργαστήριο διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας της διδασκαλίας.

- Το Lesson Study ως προσέγγιση βελτίωσης της ποιότητας της διδασκαλίας: Παραδείγματα εφαρμογής.
- Ανάλυση, ανατροφοδότηση και αναστοχασμός της διδασκαλίας.
- Δόμηση σχεδίου μαθήματος/εκπαιδευτικής παρέμβασης: Εργαστηριακή προσέγγιση.
- Παρουσιάσεις μικροδιδασκαλιών: Ανάλυση μικροδιδασκαλιών και αναστοχασμός.

Υ/Ε10 - Ψηφιακά και οπτικοακουστικά Μέσα στην Ειδική Αγωγή

Το μάθημα αυτό εστιάζει στην αξία της διαφοροποιημένης μάθησης σε συνδυασμό με την αξιοποίηση

ψηφιακών και οπτικοακουστικών μέσων σε μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες. Η έννοια της διαφοροποιημένης μάθησης είναι γνωστή σε όλους τους εκπαιδευτικούς, αλλά πολλές φορές δημιουργείται μία σύγχυση και απλοποίησής της. Σκοπός του μαθήματος είναι να αναλύσει την έννοια αυτή απλοποιώντας την, έτσι ώστε να χρησιμοποιηθεί σωστά στις τάξεις, όπου συχνά συνυπάρχουν μαθητές με ποικίλες μαθησιακές δυσκολίες. Ταυτόχρονα θα δοθούν στρατηγικές και τρόποι μάθησης με τη βοήθεια ψηφιακών και οπτικοακουστικών μέσων. Μπορούμε να θεωρήσουμε πως με την χρήση συγκεκριμένων τεχνικών και με τη χρήση μέσων, αυξάνεται το ενδιαφέρον όλων των παιδιών και υπάρχει μαθησιακό κίνητρο για να ανταποκριθούν και να αποκτήσουν τις παρεχόμενες γνώσεις.

Στο μάθημα περιγράφεται ο τρόπος που ο εκπαιδευτικός αξιοποιώντας τη μέθοδο της μοντελοποίησης ή χρησιμοποιώντας λογισμικά, μπορεί να στηρίξει την ένταξη μαθητών με ΔΑΦ ή με γνωστικά ελλείμματα στη σχολική κοινότητα, να προωθήσει τον ψηφιακό γραμματισμό, να στηρίξει την εκμάθηση γνωστικών αντικειμένων και να βοηθήσει την προσωπική ανάπτυξη τους. Γίνεται ενημέρωση για χρηστικά λογισμικά και τεχνικές που θα είναι αρωγή στο δύσκολο έργο που έχει μπροστά του. Με τη βοήθεια των τεχνολογικών μέσων ξεπερνούνται κάποιες δυσκολίες και καθίσταται δυνατή η εκπαίδευση σε διάφορα πεδία.

Θεματικές ενότητες

- Κοινωνικές ιστορίες (Modeling Video) για μαθητές με ΔΑΦ, ΔΕΠΥ, ΔΕΠ και χαμηλό νοητικό.
- Διαδραστικό βίντεο για μαθητές με ΔΑΦ, ΔΕΠΥ, ΔΕΠ και χαμηλό νοητικό.
- Παιχνιδοποίηση σε ψηφιακό περιβάλλον για μαθητές με ΔΑΦ, ΔΕΠΥ, ΔΕΠ και χαμηλό νοητικό.
- Επαυξημένη πραγματικότητα για μαθητές με ΔΑΦ, ΔΕΠΥ, ΔΕΠ και χαμηλό νοητικό.
- Λογισμικό για την πρώτη ανίχνευση μαθησιακών δυσκολιών (άτυπο εργαλείο).
- Λογισμικά κατάλληλα για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες.
- Αξιοποίηση ταινιών για την ευαισθητοποίηση των μαθητών της γενικής τάξης.

Υ/Ε11 - Σύγχρονα Ψυχοπαιδαγωγικά Ζητήματα στην Ειδική Αγωγή

Σκοπός του εν λόγω μαθήματος είναι η παρουσίαση μιας σειράς ψυχοπαιδαγωγικών ζητημάτων που αφορούν σε μαθητές/ήτριες με ΕΕΑ και αναπηρίες και απασχολούν έντονα τα τελευταία χρόνια την ερευνητική κοινότητα στον χώρο της Ειδικής Αγωγής. Μεταξύ άλλων, το μάθημα επικεντρώνεται σε θεματικές ενότητες όπως η σεξουαλική εκπαίδευση, ο επαγγελματικός προσανατολισμός, η κακοποίηση, ο εκφοβισμός, η χρήση/κατάχρηση του διαδικτύου, η ενίσχυση της ψυχικής ανθεκτικότητας, η συνεργασία με τους γονείς, καθώς και οι υπάρχουσες δομές εκπαιδευτικής/συμβουλευτικής υποστήριξης. Κάθε θεματική αναδεικνύει τις ψυχολογικές παραμέτρους που την πλαισιώνουν, δίνοντας παράλληλα έμφαση στον ρόλο των εκπαιδευτικών ως προς την υλοποίηση αντίστοιχων δράσεων πρόληψης.

Θεματικές ενότητες:

- Ψυχοπαιδαγωγικά ζητήματα μαθητών/ριών με ΕΕΑ και αναπηρίες: Ο ρόλος του εκπαιδευτικού.
- Σεξουαλική αγωγή μαθητών/ριών με Ν.Υ. και αυτισμό
- Επαγγελματικός προσανατολισμός μαθητών/ριών με ΕΕΑ και αναπηρίες.
- Παραδοσιακός και ηλεκτρονικός εκφοβισμός μαθητών/ριών με ΕΕΑ και αναπηρίες.
- Χρήση και κατάχρηση διαδικτύου μαθητών/ριών με ΕΕΑ και αναπηρίες.
- Ενίσχυση ψυχικής ανθεκτικότητας μαθητών/ριών με ΕΕΑ και αναπηρίες.
- Συνεργασία με γονείς μαθητών/ριών με ΕΕΑ και αναπηρίες.
- Ελληνικές δομές εκπαιδευτικής/συμβουλευτικής υποστήριξης μαθητών/ριών με ΕΕΑ και αναπηρίες.
- Ελληνικό σχολείο: ένταξη ή συμπερίληψη.

Υ/Ε12 - Διαφοροποιημένη Διδασκαλία και Διαπολιτισμική Αγωγή

Περιγραφή μαθήματος

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες να αναπτύξουν ειδικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές δεξιότητες σχετικά με τις διαδικασίες που πλαισιώνουν επιστημονικά, επιστημολογικά και ιδεολογικο-φιλοσοφικά τις υποκείμενες παραμέτρους της διδασκαλίας και αναφέρονται στα εκπαιδευτικά προγράμματα, τη μάθηση και την αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες. Ειδικότεροι στόχοι του μαθήματος είναι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες: α. να γνωρίσουν σε θεωρητικό επίπεδο αλλά και στο πεδίο της εφαρμογής στην πράξη, μέσω της τεχνικής της μελέτης περίπτωσης (case study), τα βασικά ζητήματα που αφορούν στις διαδικασίες αξιολόγησης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες, β. μέσω της συμμετοχής τους σε οργανωμένα εργαστήρια (workshops), να εφαρμόζουν τις θεωρητικές τους γνώσεις για την αποτελεσματική αξιολόγηση της διδασκαλίας και της μάθησης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες και γ. να αξιολογούν και να αναλύουν τις βασικές συνιστώσες/δομικά στοιχεία της αξιολόγησης καθώς, επίσης, και να αναστοχάζονται αξιοποιώντας τις θεωρητικές τους γνώσεις σε συνδυασμό με τις υφιστάμενες πρακτικές αξιολόγησης της διδασκαλίας/εκπαιδευτικής παρέμβασης.

Περιεχόμενο μαθήματος

Το περιεχόμενο του μαθήματος διαρθρώνεται σε δύο επίπεδα. Στο πρώτο επίπεδο παρουσιάζονται και αναλύονται οι γενικές θεωρητικές αρχές και οι πρακτικές (εφαρμοσμένες) προσεγγίσεις του επιστημονικού πεδίου της αξιολόγησης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες, που αφορούν στους ακόλουθους ενδεικτικούς θεματικούς άξονες:

1. Ορισμοί, αρχές και θεωρητικές διαστάσεις της εκπαιδευτικής αξιολόγησης, σκοπός, αντικείμενο και κριτήρια αξιολόγησης.

2. Αρχές αξιολογικών μοντέλων: Η αξιολόγηση ως μέσο για την επίτευξη προκαθορισμένων εκπαιδευτικών στόχων, διδακτικοί στόχοι και πίνακες προδιαγραφών, στάδια ανάπτυξης της αξιολόγησης, συγγραφή δοκιμίων

αξιολόγησης μαθήματος/εκπαιδευτικής παρέμβασης, Αξιοπιστία και εγκυρότητα της αξιολόγησης.

3. Αξιολόγηση και διδακτικές αποφάσεις στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση: Ο ρόλος της αξιολόγησης στην παραδοσιακή προσέγγιση της λήψης διδακτικών αποφάσεων για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες (φύση και αντικειμενικότητα της αξιολόγησης, χαρακτηριστικά της αποτελεσματικής αξιολόγησης, κατηγοριοποιήσεις και χρήσεις των διαδικασιών αξιολόγησης, περιεχόμενο αξιολόγησης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες - αξιολόγηση μαθητή και αξιολόγηση περιβάλλοντος, αξιολόγηση σύνδεσης μαθητικών αναγκών και εκπαιδευτικού περιβάλλοντος).

4. Σύγχρονες προσεγγίσεις της αξιολόγησης μαθητών με δυσκολίες μάθησης και προσαρμογής (σύγχρονα αξιολογικά σχήματα και η αξιοποίησή τους στη διδασκαλία, ανταπόκριση στην παρέμβαση και διδακτικές αποφάσεις, οικο-προσαρμοστική εκπαιδευτική αξιολόγηση-Το «Αξιολογικό Σύστημα Μαθησιακών Αναγκών»).

5. Μέθοδοι αξιολόγησης των δυσκολιών μάθησης και προσαρμογής (παρατήρηση σχολικής μάθησης και προσαρμογής, μέθοδοι αξιολόγησης κατοχής και χρήσης από το μαθητή των προαπαιτούμενων γνώσεων και δεξιοτήτων των μαθησιακών στόχων, αξιολόγηση γνώσεων και δεξιοτήτων μέσω του Αναλυτικού Προγράμματος, αξιολόγηση γνώσεων και δεξιοτήτων με βάση τα στάδια της μάθησης, αυθεντική αξιολόγηση, ανάλυση δεξιοτήτων μελέτης, αυτοαξιολόγηση με καθορισμό στόχων, αξιολόγηση αυτορρυθμιζόμενης μάθησης-χρήση γνωστικών και μεταγνωστικών στρατηγικών).

6. Αξιολόγηση κοινωνικο-συναισθηματικών παραμέτρων μάθησης και προσαρμογής, μέθοδοι και εργαλεία αξιολόγησης (κλίμακες στάσεων τύπου Likert, κλίμακες και ερωτηματολόγια αξιολόγησης κινήτρων, κοινωνιομετρικές επιλογές συνομηλίκων κ.ά).

7. Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας εξατομικευμένης διδασκαλίας (μέθοδοι αξιολόγησης, μέτρηση με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα, εφαρμογές της μέτρησης με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα, δυναμική αξιολόγηση).

Στο δεύτερο επίπεδο οι φοιτητές/τριες μέσω της συμμετοχής τους σε οργανωμένα εργαστήρια (workshops) θα εξασκηθούν μέσω της τεχνικής της μελέτης περίπτωσης (case study): α. να εφαρμόζουν τις θεωρητικές τους γνώσεις για την αποτελεσματική αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες, β. να αναπτύξουν τις απαιτούμενες δεξιότητες και την τεχνογνωσία ως προς τη μεθοδολογία σχεδιασμού, ανάπτυξης και εφαρμογής της αξιολόγησης, γ. να διαμορφώνουν επιστημονικά κριτήρια και ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων που θα τους επιτρέπουν να συνδέουν τις θεωρητικές θέσεις για τη μάθηση με την πράξη της διδασκαλίας και της αξιολόγησης, δ. να αναπτύξουν τις απαιτούμενες δεξιότητες για τη συστηματική προσέγγιση των διαστάσεων της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες και ε. να αναπτύξουν τις ικανότητές τους, να επανασχεδιάζουν κατάλληλες παρεμβάσεις αξιολόγησης για τη βελτίωση της διδακτικής διαδικασίας και να παρακολουθούν τη μαθησιακή πορεία των μαθητών, μέσω της ανάπτυξης ισχυρών μεταγνωστικών δεξιοτήτων.

Υ/Ε13 - Βιωματική μάθηση και ειδική αγωγή Γενικό πλαίσιο

Στη σύγχρονη εκπαίδευση προτάσσεται η αναγκαιότητα για την αξιοποίηση προσεγγίσεων και την εφαρμογή μεθόδων που αποβάλουν τους κοινωνικούς και κάθε είδους αποκλεισμούς. Για την επίτευξη αυτού του στόχου επισημαίνεται η συμβολή της βιωματικής μάθησης με την αξιοποίηση των τεχνών καθώς αποτελεί ουσιαστικό αρωγό στην διαμόρφωση μιας συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.

Ειδικότερα, η συμβολή των βιωματικών τεχνικών στην εκπαίδευση και ανάπτυξη των παιδιών κρίνεται ιδιαίτερα πολύτιμη και αποκτά ζωτική σημασία όταν σχεδιάζεται και εφαρμόζεται για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ερευνητικές μελέτες επισημαίνουν πως στα πλαίσια της βιωματικής μάθησης, οι τεχνικές του δράματος στην ειδική εκπαίδευση συμβάλλουν στην ενίσχυση των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των παιδιών, στη δημιουργία ομάδων, στην ανάπτυξη ή βελτίωση κοινωνικών δεξιοτήτων κ.ά. Παράλληλα, η βιωματική μάθηση μέσω της δραματικής τέχνης στην ειδική αγωγή έχει στόχο την καλλιέργεια των φυσικών, διανοητικών και ψυχικών ικανοτήτων των μαθητών/τριών, αλλά και ως καλλιτεχνική δραστηριότητα προβάλλει τον παιδευτικό του χαρακτήρα, είτε με τη μορφή πρακτικής άσκησης, είτε με τη μορφή θεατρικού παιχνιδιού, είτε με πιο σύνθετους κώδικες θεατρικής επικοινωνίας. Επιπλέον, η θεατρική παιδεία στην ειδική αγωγή αποσκοπεί στην καλλιέργεια δεξιοτήτων (αντιληπτικές, νοητικές, κοινωνικές, κινητικές, κ.ά.), στάσεων (φαντασία, υπομονή, αυτο-έκφραση, κ.ά.) και εμπειριών (αισθητικές, επικοινωνίας, κ.ά.)

Τέλος, βιωματική μάθηση μέσω της τέχνης και τεχνικών του δράματος διασφαλίζει την ισότιμη πρόσβαση και συμμετοχή όλων των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς καθώς εφαρμόζονται τεχνικές και δράσεις που διέπονται από τις αξίες της ισότητας, της αναγνώρισης και της αποδοχής της διαφορετικότητας.

Σκοπός και στόχοι του μαθήματος

Στόχος του μαθήματος είναι να θα εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες τόσο σε θεωρητικό όσο και εφαρμοσμένο επίπεδο μέσα από πρακτικές ασκήσεις, βιωματικές δράσεις και προσεγγίσεις, με μια διδακτική μεθοδολογία που αξιοποιεί τη σύγχρονη παιδαγωγική θεωρία αναφορικά με τις εκπαιδευτικές παρεμβάσεις στο πλαίσιο μιας σύγχρονης ολιστικής προσέγγισης.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια η εστίαση αφορά σε προσεγγίσεις όπως ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, εκπαιδευτικές ιδιαιτερότητες και μαθησιακές διαφορές καθώς επίσης και στη σημασία της κοινωνικής και συναισθηματικής αγωγής μέσα από βιωματικές δράσεις.

Ενδεικτικές Διδακτικές Ενότητες

1. Ψυχοπαιδαγωγική και βιωματική εκπαίδευση,
2. βιωματική μάθηση και Παιδιά με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες ή/και Αναπηρία,
3. αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία παιδιών με ΕΕΑ,
4. καινοτομίες στην Εκπαίδευση στον 21ο αιώνα: Σύγχρονη Συμπεριληπτική Εκπαίδευση και Βιωματική μάθηση.

Υ/Ε14 - Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της αναπηρίας

Η ετερότητα κατασκευάζεται μέσα από ποικίλες ιδεολογικές αντιλήψεις (πολιτικές, εθνικές, θρησκευτικές) και διάφορες κοινωνικές, ηθικές και πολιτισμικές αναπαραστάσεις. Αυτές οι ιδέες και οι αντιλήψεις αναμφίβολα διαμορφώνουν και καλλιεργούν τη στάση απέναντι στις ετερότητες. Η κοινωνιολογική προσέγγιση της αναπηρίας επιδιώκει να αναλύσει κριτικά τις συγκεκριμένες πτυχές, όπως διαμορφώνονται ιστορικά και με βάση το εκάστοτε κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο. Σκοπός του μαθήματος καθίσταται η κοινωνιολογική κατανόηση και η ανθρωπολογική διερεύνηση του τρόπου προσέγγισης των ατόμων με αναπηρία. Η κοινωνιολογική προσέγγιση εξετάζει κριτικά το ιδεολογικό πλαίσιο και τις πρακτικές που αναπτύχθηκαν σε διάφορες ιστορικές περιόδους και τόπους καθώς και από ποικίλους φορείς. Η κοινωνικο-πολιτισμική και ανθρωπολογική εξέταση επιδιώκει να αναδείξει τα ποικίλα μοντέλα κοινωνικής και πολιτικής αναφοράς των ατόμων με αναπηρία. Έμφαση δίδεται στις πολιτικές ένταξης των αναπήρων στην κοινωνία και στο σύγχρονο δημόσιο σχολείο, που οφείλει να είναι σε όλες του τις διαστάσεις συμπεριληπτικό. Η επίτευξη των παραπάνω περιλαμβάνει επάρκειες που αναφέρονται σε γνωσιακό επίπεδο, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στην καλλιέργεια στάσεων σχετικών με τη διαρκή νοηματοδότηση της ένταξης των αναπήρων στην εκπαίδευση και την κοινωνία. Οι θέσεις αυτές συνδέονται με τη φιλοσοφία και τις εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δημιουργία ενός δημοκρατικού σχολείου, το οποίο θεμελιώνεται στην κοινωνική δικαιοσύνη, τη σχεσιακή αντίληψη και την εναρμόνιση των ετεροτήτων.

Υ/Ε15-Ενδυνάμωση εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής και ειδικών επαγγελματιών

Η ειδική αγωγή και εκπαίδευση (ΕΑΕ) αποτελεί μία πρόκληση του σύγχρονου εκπαιδευτικού κόσμου και ταυτόχρονα, συνιστά έναν ιδιαίτερα σημαντικό διεπιστημονικό κλάδο της παιδαγωγικής επιστήμης. Ένας από τους βασικούς παράγοντες εξέλιξης και ανάπτυξης της ΕΑΕ είναι ο/η εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής. Σήμερα, ο/η εκπαιδευτικός ΕΑΕ αναλαμβάνει τον ρόλο ενός πολυδύναμου παιδαγωγού με διεπιστημονική κατάρτιση, που αναδέχεται συνεχώς νέους ρόλους: Διδάσκει, αξιολογεί, σχεδιάζει προγράμματα, πληροφορεί και παρέχει συμβουλευτική σε μαθητές/τριες, γονείς, συναδέλφους/ισσες και φορείς. Ο πολυδιάστατος ρόλος του/της εκπαιδευτικού ΕΑΕ τον/την θέτει αυτόματα σε μια διαδικασία συνεχούς εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και αναζήτησης ευκαιριών με στόχο αφενός την όσο το δυνατόν συνεπή ενημέρωσή του/της στις τελευταίες εξελίξεις στον χώρο της ΕΑΕ, και αφετέρου, τη δυνατότητα της αποτελεσματικότητάς του/της στις συνεχείς προκλήσεις, που έχει το επάγγελμά του/της. Σημαντικοί συνεργάτες/ιδες των εκπαιδευτικών ΕΑΕ είναι οι ειδικοί επαγγελματίες.

Η παράδοση πραγματεύεται τις σύγχρονες τάσεις και προοπτικές που αναδεικνύονται στο έργο των εκπαιδευτικών ΕΑΕ και των ειδικών επαγγελματιών, τις προκλήσεις που συναντούν συνεχώς, καθώς και βασικές αρχές ενδυνάμωσής τους, ώστε να είναι αποτελεσματικοί/ες σε ένα σύγχρονο και λειτουργικό σχολείο ειδικής και ενταξι-

ακής εκπαίδευσης. Ειδικότερα, εξετάζονται οι ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- Βασική και συνεχιζόμενη εκπαίδευση εκπαιδευτικών ΕΑΕ και ειδικών επαγγελματιών.
- Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού και των ειδικών επαγγελματιών στην ΕΑΕ: Καθήκοντα και αρμοδιότητες.
- Προκλήσεις, ανάγκες και δυσκολίες εργαζομένων στην ΕΑΕ.
- Ενδυνάμωση εκπαιδευτικών ΕΑΕ και ειδικών επαγγελματιών: Βασικές αρχές και προτάσεις.
- Πρακτικές υψηλής αποτελεσματικότητας εργαζομένων στην ΕΑΕ: Συνεργασία, Διδασκαλία, Κοινωνική/συναισθηματική συμπεριφορά και Αξιολόγηση.

Υ/Ε16 - Αξιολόγηση στην Ειδική Αγωγή

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες να αναπτύξουν ειδικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές δεξιότητες σχετικά με τις διαδικασίες που πλαισιώνουν επιστημονικά, επιστημολογικά και ιδεολογικο-φιλοσοφικά τις υποκείμενες παραμέτρους της διδασκαλίας και αναφέρονται στα εκπαιδευτικά προγράμματα, τη μάθηση και την αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες. Ειδικότεροι στόχοι του μαθήματος είναι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες: α. να γνωρίσουν σε θεωρητικό επίπεδο αλλά και στο πεδίο της εφαρμογής στην πράξη, μέσω της τεχνικής της μελέτης περίπτωσης (case study), τα βασικά ζητήματα που αφορούν στις διαδικασίες αξιολόγησης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες, β. μέσω της συμμετοχής τους σε οργανωμένα εργαστήρια (workshops), να εφαρμόζουν τις θεωρητικές τους γνώσεις για την αποτελεσματική αξιολόγηση της διδασκαλίας και της μάθησης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες και γ. να αξιολογούν και να αναλύουν τις βασικές συνιστώσες/δομικά στοιχεία της αξιολόγησης καθώς, επίσης, και να αναστοχάζονται αξιοποιώντας τις θεωρητικές τους γνώσεις σε συνδυασμό με τις υφιστάμενες πρακτικές αξιολόγησης της διδασκαλίας/εκπαιδευτικής παρέμβασης.

Υ/Ε17- Γλωσσική Ανάπτυξη και Ειδική Αγωγή

Σκοπός του μαθήματος είναι η μελέτη της τυπικής γλωσσικής ανάπτυξης στο παιδί, ώστε στη συνέχεια να γίνουν κατανοητά τα χαρακτηριστικά της μη τυπικής γλωσσικής ανάπτυξης. Ειδικότερα, στόχος είναι η παρουσίαση των βασικών σταδίων της γλωσσικής ανάπτυξης του παιδιού σε όλα τα επίπεδα της γλωσσικής ανάλυσης, το φωνολογικό, το μορφολογικό, το συντακτικό, το σημασιολογικό και το πραγματολογικό, καθώς και η κατανόηση των κυριότερων θεωρητικών προσεγγίσεων και μεθοδολογικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται για τη μελέτη του παιδικού λόγου. Επίσης, παρουσιάζονται τα προβλήματα στον προφορικό και στον γραπτό λόγο, τα θεωρητικά μοντέλα και οι προσεγγίσεις στο πλαίσιο των ειδικών μαθησιακών δυσκολιών, καθώς και ζητήματα αξιολόγησης, ανίχνευσης, διάγνωσης και παρέμβασης σε σχέση με τα προβλήματα προφορικού και γραπτού λόγου. Τέλος, συζητώνται θέματα εφαρμογών διδακτικής αξιολόγησης στη γλώσσα και παρουσιάζονται πρωτόκολλα αξιολόγησης των δεξιοτήτων αναδυόμενου γραμματισμού με ιδιαίτερη έμφαση στη φωνολογική

επίγνωση, όπως και πρωτόκολλα ανάλυσης λαθών που αφορούν στην προφορική ανάγνωση, στην αναγνωστική κατανόηση, στην ορθογραφία και στη γραπτή έκφραση, που συνοδεύονται από παραδείγματα αξιολόγησης συγκεκριμένων περιπτώσεων μαθητών με σκοπό την καλύτερη κατανόηση της χρήσης τους.

Το μάθημα επικεντρώνεται στις εξής κυρίως θεματικές ενότητες:

- Το επιστημονικό πεδίο της γλωσσικής ανάπτυξης.
- Η γλώσσα και τα χαρακτηριστικά της.
- Μελέτη των επιπέδων γλωσσικής ανάλυσης.
- Κύρια στάδια της γλωσσικής ανάπτυξης.
- Υπόθεση της κρίσιμης περιόδου στη γλωσσική ανάπτυξη.
- Ορόσημα της γλωσσικής ανάπτυξης.
- Θεωρητικές προσεγγίσεις για την κατάκτηση της μητρικής γλώσσας (συμπεριφορισμός, εποικοδομισμός, γενετικές προσεγγίσεις, γνωσιακές προσεγγίσεις, επικοινωνιακές προσεγγίσεις, συνδετισμός, αλληλεπιδραστικές/επικοινωνιακές προσεγγίσεις).
- Φωνολογική ανάπτυξη.
- Μορφολογική και Συντακτική ανάπτυξη.
- Σημασιολογική/Λεξιλογική ανάπτυξη.
- Πραγματολογική ανάπτυξη.
- Πρακτικές εφαρμογές Θεωριών γλωσσικής ανάπτυξης.
- Μεθοδολογικά εργαλεία στην ψυχολinguιστική έρευνα.
- Κατανόηση και παραγωγή του προφορικού και γραπτού λόγου.
- Προβλήματα στον προφορικό και στον γραπτό λόγο.
- Θεωρητικά μοντέλα και προσεγγίσεις στο πλαίσιο των ειδικών μαθησιακών δυσκολιών.
- Ζητήματα αξιολόγησης, ανίχνευσης και διάγνωσης.
- Εφαρμογές διδακτικής αξιολόγησης στη γλώσσα.
- Πρωτόκολλα αξιολόγησης δεξιοτήτων και ανάλυσης λαθών.
- Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις στα προβλήματα προφορικού και γραπτού λόγου.

Υ/Ε18- Λογοτεχνία και ειδική αγωγή

Ο ρόλος που διαδραματίζει η λογοτεχνία στην διαμόρφωση και εδραίωση των κοινωνικών αναπαραστάσεων της αναπηρίας είναι σημαντικός, ιδιαίτερα κατά την παιδική κι εφηβική ηλικία. Σκοπός του μαθήματος είναι να διερευνήσει τις αναπαραστάσεις και τα στερεότυπα που εμπεριέχονται στα λογοτεχνικά κείμενα αναφορικά με την έννοια της αναπηρίας, δίνοντας έμφαση στα κείμενα που απευθύνονται σε παιδιά και εφήβους. Ειδικότερα, θα εξεταστούν η αναπηρία ως μορφή ετερότητας και ο ρόλος που παίζει η γλώσσα, το περιεχόμενο, τα δομικά στοιχεία της αφήγησης (χαρακτήρες, σκηνικό, πλοκή) και οι αφηγηματικές τεχνικές στην κατασκευή της αναπηρίας ως λογοτεχνικής αναπαράστασης. Θα επιχειρήσουμε να αναδείξουμε τη διαφοροποίηση που παρατηρείται στη διαχείριση της θεματικής της αναπηρίας στον χώρο του παιδικού/εφηβικού βιβλίου κατά τις τελευταίες δεκαετίες υπογραμμίζοντας τις ιδεολογικές της διαστάσεις.

Επίσης, θα εξεταστούν οι απεικονίσεις της αναπηρίας σε διάφορα λογοτεχνικά είδη (παραμύθι, διήγημα, μυθι-

στόρημα) καθώς και σε διάφορα κειμενικά είδη (μονοτροπικά, πολυτροπικά). Παράλληλα, θα εστιάσουμε τη μελέτη μας αναλύοντας παράλληλα κείμενα που πραγματεύονται την ίδια μορφή αναπηρίας (π.χ. αυτισμός, νοητική υστέρηση, οπτική αναπηρία, κινητική αναπηρία, κ.ά.). Τέλος, θα επιχειρήσουμε να αναδείξουμε τις δυνατότητες που παρέχει στον/στην εκπαιδευτικό της ειδικής αγωγής η αξιοποίηση των λογοτεχνικών κειμένων στο πλαίσιο στοχευμένων διδακτικών παρεμβάσεων με απώτερο σκοπό την καλλιέργεια των γνώσεων, των γλωσσικών δεξιοτήτων, και των ανθρωπιστικών στάσεων και αξιών των παιδιών.

Ειδικότερα, θα αποκτήσουν γνώσεις γύρω από τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

1. Αναπηρία και ετερότητα στη λογοτεχνία. Γλώσσα, περικείμενο, αφηγηματικές τεχνικές.
2. Ο χαρακτήρας με αναπηρία στην τέχνη και στην παγκόσμια λογοτεχνία.
3. Η αναπηρία ως θεματική στο παιδικό/εφηβικό βιβλίο. Ιδεολογικές διαστάσεις της αναπηρίας στο παιδικό/εφηβικό βιβλίο.
4. Αναπηρία και παιδικό βιβλίο γνώσεων.
5. Αναπηρία και παιδικό εικονογραφημένο βιβλίο. Ανάλυση του οπτικού σχεδιασμού της αναπηρίας.
6. Απεικονίσεις της αναπηρίας στο λαϊκό και στο έντεχνο παραμύθι.
7. Μορφές αναπηρίας στο παιδικό/εφηβικό βιβλίο I (Μελέτη της θεματικής μιας συγκεκριμένης μορφής αναπηρίας όπως: αυτισμός, νοητική υστέρηση, οπτική αναπηρία, κινητική αναπηρία, κ.ά.).
8. Μορφές αναπηρίας στο παιδικό/εφηβικό βιβλίο II (Μελέτη της θεματικής μιας συγκεκριμένης μορφής αναπηρίας όπως: αυτισμός, νοητική υστέρηση, οπτική αναπηρία, κινητική αναπηρία, κ.ά.).
9. Μέθοδος διασκευής λογοτεχνικών κειμένων: Κείμενο για όλους
10. Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις με αξιοποίηση λογοτεχνικών κειμένων στο πλαίσιο της ειδικής αγωγής.

Υ/Ε19- Θετικές Επιστήμες και Ειδική Αγωγή

Με το μάθημα αυτό επιδιώκεται οι φοιτητές να γνωρίσουν τους σύγχρονους προσανατολισμούς της έρευνας που αφορά στη διδασκαλία των Θετικών Επιστημών σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και επιπλέον να αναφέρουν και αναλύουν τα σημαντικότερα συμπεράσματα της έρευνας για τις αντιλήψεις των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σχετικά με έννοιες των Θετικών Επιστημών, να περιγράφουν τα βασικά κοινά χαρακτηριστικά των αντιλήψεων και να εξοικειωθούν με τεχνικές διερεύνησης αυτών των αντιλήψεων.

Επίσης, επιδιώκεται οι φοιτητές να αναγνωρίζουν και αναλύουν τις βασικές αρχές των διαφόρων διδακτικών προσεγγίσεων για τη μάθηση θεμάτων των Θετικών Επιστημών. Επιπρόσθετα, επιδιώκεται να αξιολογούν εκπαιδευτικό υλικό, καθώς επίσης και να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν εκπαιδευτικό υλικό για τις Θετικές Επιστήμες που προορίζεται σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Στο πλαίσιο του μαθήματος γίνεται επεξεργασία των εξής βασικών θεματικών εννοιών:

- Σύγχρονοι ερευνητικοί προσανατολισμοί στη διδασκαλία των Θετικών Επιστημών σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

- Η μεταδοτική διδακτική προσέγγιση για τη μάθηση των Θετικών Επιστημών.

- Η ανακαλυπτική διδακτική προσέγγιση για τη μάθηση Θετικών Επιστημών.

- Η εποικοδομητική διδακτική προσέγγιση για τη μάθηση Θετικών Επιστημών.

- Μάθηση Θετικών Επιστημών μέσω διερεύνησης.

- Μάθηση τριών διαστάσεων: μάθηση «βασικών ιδεών» και «εγκάρσιων εννοιών» μέσω πρακτικών.

- Διερεύνηση αντιλήψεων μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για θέματα των Θετικών Επιστημών.

- Ανάλυση εκπαιδευτικού υλικού Θετικών Επιστημών.

- Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού Θετικών Επιστημών για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

- Χρήση εκπαιδευτικού υλικού Θετικών Επιστημών σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

- Βελτίωση της ποιότητας των επιστημονικών επιχειρημάτων μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μέσω διδακτικών παρεμβάσεων.

Περιεχόμενο μαθήματος

Το περιεχόμενο του μαθήματος διαρθρώνεται σε δύο επίπεδα. Στο πρώτο επίπεδο παρουσιάζονται και αναλύονται οι γενικές θεωρητικές αρχές και οι πρακτικές (εφαρμοσμένες) προσεγγίσεις του επιστημονικού πεδίου της αξιολόγησης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες, που αφορούν στους ακόλουθους ενδεικτικούς θεματικούς άξονες:

1. Ορισμοί, αρχές και θεωρητικές διαστάσεις της εκπαιδευτικής αξιολόγησης, σκοπός, αντικείμενο και κριτήρια.

2. Αρχές αξιολογικών μοντέλων: Η αξιολόγηση ως μέσο για την επίτευξη προκαθορισμένων εκπαιδευτικών στόχων, διδακτικοί στόχοι και πίνακες προδιαγραφών, στάδια ανάπτυξης της αξιολόγησης, συγγραφή δοκιμίων αξιολόγησης μαθήματος/εκπαιδευτικής παρέμβασης, αξιοπιστία και εγκυρότητα της αξιολόγησης.

3. Αξιολόγηση και διδακτικές αποφάσεις στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση: Ο ρόλος της αξιολόγησης στην παραδοσιακή προσέγγιση της λήψης διδακτικών αποφάσεων για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες (φύση και αντικειμενικότητα της αξιολόγησης, χαρακτηριστικά της αποτελεσματικής αξιολόγησης, κατηγοριοποιήσεις και χρήσεις των διαδικασιών αξιολόγησης, περιεχόμενο αξιολόγησης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες - αξιολόγηση μαθητή και αξιολόγηση περιβάλλοντος, αξιολόγηση σύνδεσης μαθητικών αναγκών και εκπαιδευτικού περιβάλλοντος).

4. Σύγχρονες προσεγγίσεις της αξιολόγησης μαθητών με δυσκολίες μάθησης και προσαρμογής (σύγχρονα αξιολογικά σχήματα και η αξιοποίησή τους στη διδασκαλία, ανταπόκριση στην παρέμβαση και διδακτικές αποφάσεις, οικο-προσαρμοστική εκπαιδευτική αξιολόγηση-το «Αξιολογικό Σύστημα Μαθησιακών Αναγκών»).

5. Μέθοδοι αξιολόγησης των δυσκολιών μάθησης και προσαρμογής (παρατήρηση σχολικής μάθησης και προσαρμογής, μέθοδοι αξιολόγησης κατοχής και χρήσης από το μαθητή των προαπαιτούμενων γνώσεων και δεξιοτήτων των μαθησιακών στόχων, αξιολόγηση γνώσεων

και δεξιοτήτων μέσω του αναλυτικού προγράμματος, αξιολόγηση γνώσεων και δεξιοτήτων με βάση τα στάδια της μάθησης, αυθεντική αξιολόγηση, ανάλυση δεξιοτήτων μελέτης, αυτοαξιολόγηση με καθορισμό στόχων, αξιολόγηση αυτορρυθμιζόμενης μάθησης-χρήση γνωστικών και μεταγνωστικών στρατηγικών).

6. Αξιολόγηση κοινωνικο-συναισθηματικών παραμέτρων μάθησης και προσαρμογής, μέθοδοι και εργαλεία αξιολόγησης (κλίμακες στάσεων τύπου Likert, κλίμακες και ερωτηματολόγια αξιολόγησης κινήτρων, κοινωνιομετρικές επιλογές συνομηλίκων κ.ά).

7. Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας εξατομικευμένης διδασκαλίας (μέθοδοι αξιολόγησης, μέτρηση με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα, εφαρμογές της μέτρησης με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα, δυναμική αξιολόγηση).

Στο δεύτερο επίπεδο οι φοιτητές/τριες μέσω της συμμετοχής τους σε οργανωμένα εργαστήρια (workshops) θα εξασκηθούν μέσω της τεχνικής της μελέτης περίπτωσης (case study): α. να εφαρμόζουν τις θεωρητικές τους γνώσεις για την αποτελεσματική αξιολόγηση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες, β. να αναπτύξουν τις απαιτούμενες δεξιότητες και την τεχνογνωσία ως προς τη μεθοδολογία σχεδιασμού, ανάπτυξης και εφαρμογής της αξιολόγησης, γ. να διαμορφώνουν επιστημονικά κριτήρια και ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων που θα τους επιτρέπουν να συνδέουν τις θεωρητικές θέσεις για τη μάθηση με την πράξη της διδασκαλίας και της αξιολόγησης, δ. να αναπτύξουν τις απαιτούμενες δεξιότητες για τη συστηματική προσέγγιση των διαστάσεων της αξιολόγησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες και ε. να αναπτύξουν τις ικανότητές τους να επανασχεδιάζουν κατάλληλες παρεμβάσεις αξιολόγησης για τη βελτίωση της διδακτικής διαδικασίας και να παρακολουθούν τη μαθησιακή πορεία των μαθητών, μέσω της ανάπτυξης ισχυρών μεταγνωστικών δεξιοτήτων.

7.2. Γλώσσα διδασκαλίας

Η γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων είναι η ελληνική.

7.3 Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Προγράμματος

Στην αρχή κάθε εξαμήνου και πριν την έναρξη των μαθημάτων αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος ή του Π.Μ.Σ. το ετήσιο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Προγράμματος, το οποίο έχει επιμεληθεί ο Διευθυντής ή η Διευθύντρια του Π.Μ.Σ. και έχει εγκριθεί από τη Συνέλευση και το οποίο περιλαμβάνει τις ημερομηνίες έναρξης και λήξης των διδακτικών περιόδων, τις περιόδους εξετάσεων, τις αργίες κ.λπ. Το Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών εναρμονίζεται κατά το δυνατόν με το Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών του Ιδρύματος. Στην αρχή κάθε περιόδου ανακοινώνεται το ωρολόγιο πρόγραμμα της περιόδου, στο οποίο περιλαμβάνονται οι ημέρες και οι ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων, οι ημερομηνίες άλλων εκδηλώσεων ή υποχρεώσεων κ.λπ.

7.4. Ημερομηνίες εγγραφής και δηλώσεις μαθημάτων

Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου, πριν την έναρξη των μαθημάτων καθορίζονται και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. οι ημερομηνίες εγγραφής των φοι-

τητών και φοιτητριών, καθώς και η διαδικασία δηλώσεων των μαθημάτων που θα επιλέγονται σε κάθε εξάμηνο.

7.5. Διάρκεια Μαθημάτων

Σύμφωνα με την υπ' αρ. 8/02.07.2015/θέμα 3.2 απόφαση της Συγκλήτου του Ιδρύματος, για την ολοκλήρωση κάθε εξαμηνιαίου μαθήματος απαιτούνται δέκα έως δεκατρείς ενότητες εκπαίδευσης και μάθησης (συμπεριλαμβάνονται σε αυτές διαλέξεις, θεωρητικές εισηγήσεις, εργαστηριακές δράσεις, συμμετοχές σε έρευνα πεδίου κ.λπ.). Το εν λόγω Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει μαθήματα με 10 ενότητες εκπαίδευσης και μάθησης ανά εξάμηνο και η διάρκεια εκάστης ενότητας ορίζεται σε τρεις (3) ώρες.

7.6. Ημέρες Μαθημάτων

Για την υποβοήθηση μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών που έχουν παράλληλη επαγγελματική απασχόληση, μαθήματα δύναται να διεξάγονται όλες τις ημέρες της εβδομάδας.

7.7. Αναπληρώσεις μαθημάτων

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η έγκαιρη αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

7.8. Οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας

Η διδασκαλία των μαθημάτων, δύναται να πραγματοποιείται διά ζώσης και με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια των εξαμήνων. Η διδασκαλία με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δύναται να πραγματοποιείται σε ποσοστό έως εκατό τοις εκατό (100%) συνολικά στο πρόγραμμα διδασκαλίας με το ανωτέρω ποσοστό να μπορεί να ποικίλλει ανά μάθημα.

Τα μαθήματα γίνονται υπό μορφή διαλέξεων, σεμιναρίων ή/και εργαστηρίων και είναι δυνατό να συμπληρωθούν σ' αυτά προπαρασκευαστικές ερευνητικές, διδακτικές και άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Η εκπαιδευτική διαδικασία μπορεί να πραγματοποιείται και με τη χρήση μεθόδων ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, οι οποίες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των πιστωτικών μονάδων του Π.Μ.Σ.

Οι ανωτέρω τροποποιήσεις έχουν εφαρμογή και κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2022- 2023.

7.9. Όρια απουσιών

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι μεταπτυχιακές φοιτήτριες υποχρεούνται να παρακολουθούν όλες τις δραστηριότητες του Π.Μ.Σ. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής ή μία μεταπτυχιακή φοιτήτρια θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει κάποιο μάθημα (και επομένως έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις) μόνον αν έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον το 80% των ωρών της διδασκαλίας του μαθήματος. Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή και παρακολούθηση διαπιστώνεται με ευθύνη των διδασκόντων και διδασκουσών των μαθημάτων.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μυτιλήνη, 3 Απριλίου 2025

Ο Πρύτανης

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αιτήματος στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
 - Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €.
 - Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.
 - Υπάρχει δυνατότητα ετήσιας συνδρομής οποιουδήποτε τεύχους σε έντυπη μορφή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α.** Αποστολή των εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**. Σχετικές εγκύκλιοι και οδηγίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Εθνικού Τυπογραφείου (**www.et.gr**) στη διαδρομή **Ανακοινώσεις → Εγκύκλιοι**.
- Β.** Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσίευματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: **Καποδιστρίου 34, 10432 Αθήνα**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γραφείο 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημοσιευτέας Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα έως και Παρασκευή: 8:00 - 13:30

* 0 2 0 1 7 4 3 0 9 0 4 2 5 0 0 1 2 *